

Megállapodás

Közös kutatási
főladatok

Szekér Gyula, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke és Pál Lénárd, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára kedden megállapodást írt alá a két országos hatáskörű szerv illetékességébe tartozó országos és tárcaszintű kutatási- fejlesztési feladatok végrehajtását szolgáló közös tennivalókról.

E megállapodás szerint a hatodik ötéves terv időszakában az MTA és az OMFB a rendelkezésükre álló eszközökből együttesen mintegy

hárommilliárd forint összeget irányoz elő olyan, elsősorban az országos közép- és felsőoktatási tervekhez és tárcaprogramokhoz tartozó kutatások elvégzésére, amelyek közvetlenül járulnak hozzá fontos gyakorlati fejlesztési feladatok megoldásához. Emellett az OMFB jelentős részt vállal az MTA közép- és felsőoktatási- fejlesztési programjaiban szereplő, a társadalmi tudományos és műszaki haladást megalapozó kutatások támogatásában.

Indiai miniszter
látogatása

Pozsgay Imre művelődési miniszter meghívására szeptember 26-29. között látogatást tett hazánkban Sheila Kaul asszony, indiai művelődési államminiszter. Sheila Kaul asszonyt fogadta Aczél György, a Minisztertanács elnökhelyettese.

Sheila Kaul asszony itt tartózkodása során tárgyalásokat folytatott Pozsgay Imre miniszterrel a két ország sokoldalú, tudományos és kulturális együttműködésének eddigi tapasztalatairól, eredményeiről és az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségeiről. A vendég magyarországi tartózkodása során ismerkedett hazánk oktatási rendszerével, kulturális életével.

Parlament, tanároknak

A Tisza-parti Gimnázium Ovónői és Vízügyi Szakközépiskola igazgatója, dr. Török László, az általa vezetett 39 tagú tanári gárdát „tanuló tantestületnek” nevezte a minap. Nem indokoltan. Az új oktatási-nevelési terv mindegyik tanárt, az évtizedes tapasztalatokkal rendelkezőket és a pályakezdeket is próbára teszi. A tantestület egyharmadának, 13 tanárnak pedig, nemcsak az új tantervet kell meg tanulnia, hanem magát a tanítást, 30 éven aluli, fiatal pályakezdekként.

Az iskolavezetés nemcsak a Minisztertanács határozatának tett eleget, amikor a napokban megrendezte ifjúsági parlamentjüket. Ez derült ki dr. Török László beszámolójából. Mint elmondta, mindig törekedtek az iskola demokratikus légkörének kiszélesítésére, s nem idegenkedtek a pályakezdekként alkalmazásától sem. Ezt bizonyítja, hogy négy fiatal a második tanévet, három pedig az elsőt kezdte idén, szeptemberben. A pályakezdekként beilleszkedését a patronáló rendszer kiépítésével, működtetésével, a szakmai segítségnyújtással a munkaközösségek kereteiben igyekeztek megoldani. Szólt a fiatalok anyagi, erkölcsi megbecsüléséről. Azon túl, hogy figyelemmel kísérték a fiatalok szociális körülményeit, a lehetőségeken belül igyekeztek könnyíteni anyagi gondjaikon. Kérésükre túlórákat biztosítottak, a jutalmak elosztásakor elsősorban a végzett munkát, a teljesítményeket vették figyelembe. Ismerik a lakásgondokat is. Azok végleges megoldása, érthető módon, meghaladja az iskolavezetés erejét. Támogatták a pályakezdekként fiatalos lendületét, alkotóvágyát, kísérletező kedvét, s az értékelés szerint, azok elnyerték az idősebb kollégák elismerését is. A beszámoló követő hozzászólásokból kiderült, az iskola vezetősége valóban nem kötelességének, hanem szívügyének tekintette a pályakezdekként. Egyetlen fiatal sem emelt kifogást az elhangzottakkal szemben — ami nem azt jelenti természetesen, hogy nem vették szívesen például a fizetésemelést — inkább munkájukkal kapcsolatos gondjaikat fogalmazták meg. Az

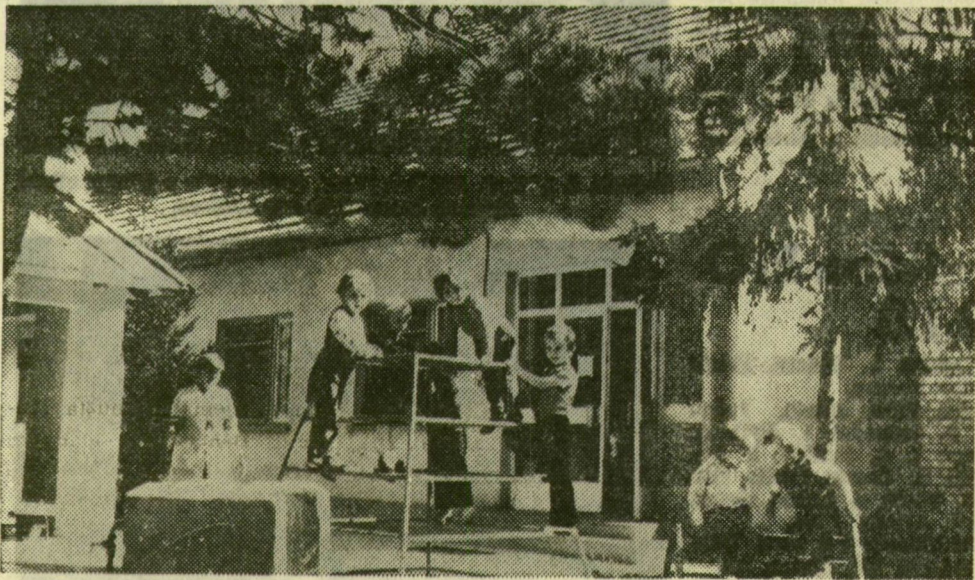
első között kért szót, nem véletlenül, az a két tanár, akiknek otthonát ezerforintos albréti szobák képezik. Lakáscímeiket említették olyanok, amelyek üresen állnak. Mások a túlzott adminisztrációs munka csökkentését kérték, roppant időigényesnek tartva — különösen az év eleji és év végi hajszákból a számtalan kimutatás, statisztika készítését. Az iskola eszközellátottságát jónak minősítették, sőt, újabb szemléltetőeszközök készítését ajánlották fel. A kémia, fizika szakosok zseveiben tartanak még több kísérletező órát, ha lenne egy technikus, aki segítene mind az órák előkészítésében, mind az eszközök ki-vitelezésében. A testnevelők szerint: elkelne még több tanuló, még nagyobb öltöző az

iskolában. Többen önkritikusan ismerték el: a jövőben, nagyobb erőfeszítéseket kell tenniük a mozgalmi munka, a KISZ-élet fellendítéséért. Hiszen ki tartson a diákoknak vitaköröket, ha nem a KISZ-es korú tanár?

A fiatalok kérései zömében ismertek voltak az iskolai pártszervezet, szakszervezet képviselői, valamint az állami vezetők előtt. Nem kaptak elhamarkodott ígéreteket azok teljesítésére, határozatba foglalták végrehajtásukat. Egy nagyon fontos kérdés azonban még a helyszínen megoldódott. Az iskola kérésére az albréti lakó két tanár elhelyezéséről — az Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság a saját munkásszállóján gondoskodott.

M. E.

Zsombói tervek

Társadalmi munka
— hétmillióért

Molnár József felvétele

Zsomból gyerekek a felújított óvoda előtt

A hatodik ötéves tervidőszakban a zsombói községi tanács összesen mintegy 22 millió forint fölött rendelkezik. Hogy a mai árak mellett és öt évre szánt szerény összeget kiegészítsék, több mint 7 millió forint értékű társadalmi munkát terveznek a község vezetői.

Beruházás még így is mindössze egy lesz. A községi vízmű egykor társadalmi összefogással létesült, s most szeretnék átadni a szentesi Víz- és Csatornamű Vállalatnak. Ehhez azonban mintegy 3,6 millió forint ráfordítás szükséges: a vállalat csak úgy veszi át a vízművet, ha az megfelel a ma érvényben levő műszaki, egészségügyi előírásoknak. Elavult például az elektromos vezetékhálózat, szociális épületek kell építeni a vízmű mellé. A víz metántartalmát is meghaladja a megengedett szintet, gáz-talanító berendezést szerelnek fel a mostani átalakítás során.

Ezenkívül csak felújításokra van lehetőség. Tata-rozzák majd a művelődési házat, a körzeti rendőr szolgálati lakását. Bővítik a tanócskányt: az év végéig nagyobb méretű házaságkötő termet alakítanak ki. A berendezésre a megyei tanácstól kaptak pénzt, a bővítést viszont helyi erőforrásból és sok társadalmi munkával végzik.

Már a hatodik ötéves terv programjába illeszkedett a napközis otthonos óvoda felújítása, amely nemrég fejeződött be. Szeptember közepén vehették birtokba a gyerekek az új szüneteltető épületet. Ebben az évben már egyetlen jelentkező sem kellett elutasítani.

Zsombót szerepkör nélküli településként tartják nyilván. A hetvenes években megállapították, nem indokolt újabb lakóépületeket építeni. A telekigények vi-

szont nőttek-növekedtek: a Szegedhez közeli település dinamikusan fejlődött: a község lakosságának élet-színvonala lehetővé teszi, hogy sokan beköltözzenek a faluba. Negyvenkét telket már kiosztottak, most további 132-t alakítanak ki.

Jó a kapcsolat a Gyümölcsös Szakszövetkezettel: a gazdaság gépeikkel, pénzzel segíti a községi tanácsot. A telkekhez a földterületet — amely egyébként több millió forint értékűt képvisel — ingyen bocsátották rendelkezésre. Így legalább tíz évig megfelelő lesz a telekínálat Zsombón. A tartós használatbavételi díjat, a telek fekvésétől függően differenciáltan állapítják meg.

Zsombón nagy jelentőséget tulajdonítanak a sportnak. Tíz lövész MHSZ-lőtér épül a községben. A falusi sportkörnek 5 szakosztálya van, a tollaslabdacapat az országos első osztályban játszik, sőt Kiss Andrea személyében magyar bajnoka is van a falunak. Terveik szerint minden korosztálynak biztosítják a testmozgás lehetőségét. A felújított óvoda udvarán például játékos testedzést biztosító mászókatkat helyeztek el. Községi sporttelep épült, öltözővel együtt.

A kereskedelmi ellátás megfelel az igényeknek. A tanév hűtőpulttal is rendelkező önkiszolgáló bolt működik. Egy magánkereskedő pedig a szakszövetkezeti tagok munkáját segítő kisegítő árukat árul.

MEH-telepet létesítenek. Kettős céljuk van vele: értékes hulladékok mentek eddig veszendőbe, sőt néhányan annyi fáradságot sem vettek maguknak, hogy a községi személtrepre elszállítsák, amit már nem tudnak használni. Helybeli nyugdíjas vezetői majd az átvevő helyet.

A lakossági szolgáltatással elégedettek, idén három kisiparos kapott működési engedélyt. 1985-ig valamennyi életképes tanyát szeretnék villamosítani. A DEMÁSZ elkészítette már a terveket: idén 18 tanyában gyullad ki a villany, az ötéves terv végéig további 32-ben.

T. I.

Kányádi Sándor megkapó szépségű verseivel nyit az új Tiszatáj. Morális felelősséget és igazságkereső szenvedély jellemzi ezeket az aforizma irányába egyszerűsödő költeményeket. Ágh István lírájának újabb föl-felívelését jelzi a most közzétett három vers, Rózsa Endre és Kodolányi Gyula művei mellett olvashatjuk Farkas Árpád *Bolyongásaim* című jegyzetfűzérének, melyben a prózáirónak is kiváló romániai magyar költő bravúrosan eljátszadódik a meglátott jelenségekkel, nem ritkán szokatlan összefüggésrendszerbe állítja azokat. Figyelj az élet apró jelenségeit, furcsa, vagy hétköznapi megnyilvánulásait. A történetek leggyakrabban jelentéktelennek látszanak, mégis bonyolult kapcsolatokat sejtetnek.

A nyolcvan éve született Muharay Elemérre, a népi kultúra kiemelkedő érdemeit szerzett terjesztőjére, a napjainkban méltatlanul elfeledett „népművészeti tanár úr”-ra kisebb összeállítással emlékezik a Tiszatáj. Muharay életrajzát, munkásságát Tasi József cikkéből ismerhetjük meg. Csoóri Sándor A sugalmazó ember című esszéjében „szellemi jótevőjének”, „útbaigazítójának” nevezi „a harmincas-negyvenes évek népi művelődésének egyik legelhatottabb szervezőjét”. Közli a

Az októberi
Tiszatáj

lap Jancsó Miklós Muharayhoz írt leveleit. A tömböt Vitányi Iván A magvetés embe-re című írása zárja.

A Hazai Tükörben folytatódik Tóth Béla Tiszatájára. Az Örökség rovatban László Gyula Szabédi Lászlóra emlékezik Enyém ez a történelem című kötetének megjelenése alkalmából. Fontos dokumentumokat publikál Tasi József (Kolozsvári intellektuális tiltakozása Sal-lai és Füst kivégzése miatt). Az 1944 őszi erdélyi háborúellenes mozgalomról Vita Sándorral Pomogáts Béla beszélget. Négy Bartókkal foglalkozó írás is helyet kapott a rovatban. Gál István (Bartók és a szomszéd népek), Fűr Lajos (Népek zenéje) és Demény János (Egy Bartók-kutató műhelyéből) munkája mellett olvashatjuk Breuer János „megjegyzését”, melyben Horváth Bélának a márciusi számban közzétett cikkét igazítja ki.

A Tanulmány rovatban Kiss Ferenc Juhász Gyula híres versét (Magyar táj, magyar ecsettel) elemzi, s a műben a modern magyar tájvers megszületését látja. Kemény G. Gábor a nemzetiségi kérdés és a kisebbség-

védelem eszméjét vizsgálja Csuka Zoltán publicisztikájában.

Csorba Győző új verseskötetéről *Grezsa Ferenc* bírálata jelent meg. Baka István második könyvéről írja Görömböi András: „A Tüze vetett evangélium mindössze huszonegy versből áll. Ez a vékony könyv azonban hiánytalan egész, ifránkban megbecsülendő érték, Baka István költői pályájának mély felelősségű folytatása és az új kifejezési lehetőségek keresése egyszerre.” Utassy József Pokolból jövet című kötetéről Varga Lajos Márton, a Magyar História sorozat új darabjáról (Hunyadi János és kora) Gergely András ír.

A szegedi szabadtéri kockázata címmel *Nikolényi István* két idei bemutatót (Ivan Szuszanyin, Tell Vilmos) bírál. Glinka operájának előadását „rendkívüli művészi sikerként” értékeli: „Páratlan a szegedi Játékok történetében, hogy egy nemzetközi összefogással kivitelezett előadás művészeti csoportjai — a Szlovák Filharmonia Kórusa, a moszkvai szöveglisták és a szegedi fesztiválzenekek — ily példás munkamegosztással, ennyire hasonló ambícióval mozduljanak a siker érdekében.” — A Tiszatáj októberi számát Várnai Gitta és Hadnagy Csaba munkái illusztrálják.

Egységes szabályozás

Az ifjúságpolitikai célokot szolgáló pénzeszközök képzése, felhasználása.

Az Állami Ifjúsági Bizottság a Pénzügyminisztériummal, a KISZ-szel és más szervezetekkel együtt újból szabályozta az ifjúságpolitikai célú pénzeszközök egységes képzését és tervszerűbb, hatékonyabb felhasználását. Lócska Szilárd, az ÁIB titkárhelyettese ezzel kapcsolatban elmondotta:

— Az utóbbi fél évtizedben vállalatokként, intézményként kialakult sokféle gyakorlat készített benünket az újbóli szabályozásra. Remélhetőleg ennek nyomán megszűnnek majd a helyenként tapasztalt bizonytalanságok. A jövőben például a vállalatoknál, szövetkezeteknél a jövedelmi, szociális és kulturális alapról kell fedezni a sport-, a kulturális, az üdülési és egyéb szociális célokra közvetlenül fordítható kiadásokat. Ugyanez a forrás szolgálja a saját kezelésű ifjúsági létesítmények karbantartására, felújítására. A részesedési alapról támogatják majd a KISZ-szervezeteket, az ifjúsági termelési mozgalmakat és a pályakezdeket is. Az ifjúsági lakásépí-

tést külön e célra létesített alapról támogatják. Hozzá-fűzném: egybekel mellett a társadalmi munkák bevételei is felhasználhatók lesznek a jövőben is a fiatalok élet- és munkakörülményeinek javítására. A szabályozás pontosan körülhatárolja, hogy nem az így kikerekedő helyi ifjúsági alapról fedezik majd a jutalmazást, a segélyezést, a bérkorrekciót, nem ebből vesznek el a társadalmi tanulmányi ösztöndíjra vagy például a kitüntetési jutalomra. A költségvetési szervek — természetesen jóváhagyott költségvetésük keretein belül — a gazdálkodásukra vonatkozó általános előírásokhoz igazodnak. Az új előírások azonban számolnak például a diákok különböző korosztályainak eltérő igényeivel.

Az ifjúsági parlamenteken a fiatalok állást foglalnak az intézkedési tervben rögzített feladatok rangsorolásáról, és a rendelkezésre álló összeghez képesti elosztásának arányairól is. Az ifjúsági mozgalmi munkához biztosított anyagi támogatás összegével a KISZ-szervezet gazdálkodik. Minden egyéb, az ifjúsági törvény végrehajtását, az utánpótlás nevelését, beilleszkedését, szociális körülményeinek javítását és szabad idejének gazdagítását szolgáló összeget — a KISZ és a szakszervezet ellenőrzése mellett — a gazdasági szervek kezelik: az ifjúsági politikai célok támogatása ugyanis továbbra is elsősorban a gazdasági és társadalmi vezetési döntéseinek alapul, és a munkahelyi gazdasági lehetőségeire épül.

Holland
nőküldöttség
hazánkban

A Magyar Nők Országos Tanácsának meghívására hazánkba érkezett a holland nőtanács küldöttsége. A delegáció itt-tartózkodása alatt eszmecsere-t folytat az MNOT vezetőivel, megbeszéli a két nőszervezet további együttműködésének lehetőségeit. A holland nők képviselői tanulmányozzák a magyar országgyűlés munkáját, ellátogatnak több gyárba és üzembe, ahol a dolgozó nők élet- és munkakörülményeivel ismerkednek. Találkoznak a Vöröskereszt képviselőivel is.